

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, психології та педагогіки
Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Теорія освіти та навчання»

(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти _____
очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____
22 Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____
«224 Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) 224.01 Лабораторна діагностика

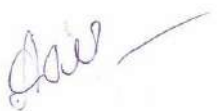
Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс 1

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Протокол від
“29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
“31 ” серпня 2023 року № 1

Голова

(підпис)

проф. Вовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. філол. наук, професорка

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Каліна Катерина Євгенівна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. пед. наук, доцентка

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Проблеми підготовки висококваліфікованих спеціалістів; компаративний підхід та інновації в освітньому просторі

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iNe2JlgAAAAJ>

Контактний телефон +380976987751

Корпоративна пошта ky.kalina@knmu.edu.ua

Консультації: середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки, п'ятниця 3:00–4:00PM у Google Meet: <https://meet.google.com/dqa-saoi-crh>

Локація: ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Теорія освіти та навчання» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Лабораторна діагностика» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «224 Технології медичної діагностики та лікування».

Опис освітнього компонента (анотація)

Освітній компонент «Теорія освіти та навчання» є теоретичним і практичним фундаментом для засвоєння здобувачами вищої освіти основних завдань педагогіки вищої школи, сутності та закономірностей організації та здійснення педагогічного процесу; формує цілісне уявлення про існуючі концептуальні підходи до сутності ефективної організації взаємодії викладача і здобувача вищої освіти під час організації освітнього процесу за допомогою найбільш прийнятних для даної аудиторії методів навчання та інноваційних технологій; формує у здобувачів освіти потребу постійного професійного розвитку та самовдосконалення.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних психолого-педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є основні положення теорії світи та навчання.

Міжкомпонентні зв'язки: Освітній компонент «Теорія освіти та навчання» інтегрує з освітніми компонентами циклів загальної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітніми компонентами психолого-педагогічного спрямування та комунікації. Освітній компонент належить до вибіркових освітніх компонентів.

Пререквізити Вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів з основ педагогіки, теорії освіти та навчання, педагогічної майстерності.

Постреквізити Основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів і в подальшій практичній діяльності.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти наукових уявлень про процеси навчання як підґрунтя конструктивної педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти, спрямованої на пізнання ними реальної дійсності та вироблення

особистісного ставлення до загальнолюдських, національних цінностей й власної траєкторії педагогічної діяльності в ЗВО.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є формування фахівця, здатного використовувати знання з педагогічної науки до якісного виконання професійної діяльності, а саме: співпрацювати з родинами пацієнтів та безпосередньо з хворими, спираючись на знання педагогічного напрямку; враховувати провідні педагогічні положення та принципи в професійній діяльності, здійснювати наукову та педагогічну роботу.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми під час професійної діяльності в сфері лабораторної медицини або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлення лабораторного діагнозу, проведення санітарногігієнічної експертизи.

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК05. Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність працювати автономно.

ЗК09. Здатність працювати в команді.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.

ПРН 7. Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills)**:

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вчиться працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, вміти креативно підходити до вирішення завдань, швидко і відповідально приймати рішення.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибірковий
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 224 Технології медичної діагностики та лікування	Рік підготовки (курсу):
		1-й
		Семестр
		-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи - 90	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП Лабораторна діагностика	Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		90 год.
Індивідуальні завдання: год.		
Вид підсумковою контролю: диференційований залік		

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Освіта як соціальний інститут. Роль і функції освіти в суспільстві, її історичний розвиток, типи освітніх систем.	2	Мультимедійна лекція
2	Філософія освіти: погляди на освіту, педагогічні парадигми, місія та цілі вищої освіти.	1	Лекція-діалог
3	Поняття освіти і навчання: визначення освіти,	1	Лекція-дискусія

	відмінності між освітою, навчанням та вихованням, мета та завдання освіти.		
4	Психологічні особливості студентів: розвиток когнітивних та особистісних якостей, мотивація до навчання, адаптація до освітнього середовища.	2	Бінарна лекція
5	Організація та управління навчальним процесом	2	Бінарна лекція
6	Педагогічні технології в системі вищої освіти	2	Мультимедійна лекція
7	Цифровізація освіти: впровадження ІТ в навчальний процес, розвиток онлайн-курсів, електронні освітні ресурси.	1	Проблемна лекція
8	Інтерактивні методи навчання	2	Перевернута лекція
9	Модернізація освітніх програм	1	Лекція-презентація
РАЗОМ:		14	

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Освіта як соціальний інститут. Роль і функції освіти в суспільстві, її історичний розвиток, типи освітніх систем.	2	Частково-пошуковий	Фронтальне опитування

2	Філософія освіти: погляди на освіту, педагогічні парадигми, місія та цілі вищої освіти.	2	Частково-пошуковий	Тестування
3	Поняття освіти і навчання: визначення освіти, відмінності між освітою, навчанням та вихованням, мета та завдання освіти.	2	Ментальні карти	Опитування
4	Психологічні особливості студентів: розвиток когнітивних та особистісних якостей, мотивація до навчання, адаптація до освітнього середовища.	2	Кейс метод	Розробка анкет
5	Організація та управління навчальним процесом	1	«Мозковий штурм»	Тестування
6	Педагогічні технології в системі вищої освіти	2	Стенові доповіді	Розробка проєкту
7	Цифровізація освіти: впровадження ІТ в навчальний процес, розвиток онлайн-курсів, електронні освітні ресурси.	2	ІКТ	Індивідуальні творчі завдання
8	Інтерактивні методи навчання	2	Частково-пошуковий	Тестування
9	Модернізація освітніх програм	1	Полілог	Опитування
Усього годин		16		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Освіта як соціальний інститут. Роль і функції освіти в суспільстві, її історичний розвиток, типи освітніх систем.	9	Частково-пошуковий	Опитування
2	Філософія освіти: погляди на освіту, педагогічні парадигми, місія та цілі вищої освіти.	9	Частково-пошуковий	Тестування
3	Поняття освіти і навчання: визначення освіти, відмінності між освітою, навчанням та вихованням, мета та завдання освіти.	9	Частково-пошуковий	Тестування
4	Психологічні особливості студентів: розвиток когнітивних та особистісних якостей, мотивація до навчання, адаптація до освітнього середовища.	9	Розв'язання ситуативних задач	Проект
5	Організація та управління навчальним процесом	9	Частково-пошуковий	Тестування

6	Педагогічні технології в системі вищої освіти	13	Метод проєктів	Портфоліо
7	Цифровізація освіти: впровадження ІТ в навчальний процес, розвиток онлайн-курсів, електронні освітні ресурси.	9	ІКТ	Індивідуальні завдання
8	Інтерактивні методи навчання	14	Брейнстормінг	Проєкт
9	Модернізація освітніх програм	9	Проблемний виклад	Тестування
	Усього годин	90		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, презентація, дискусія, дидактична гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», міждисциплінарний тренінг та інші.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод портфоліо; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу

(для освітніх компонентів, що завершуються ДЗ або іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88

4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

3.2. Питання до заліку:

1. Історія розвитку вищої освіти: еволюція освітніх систем, формування університетів, розвиток вищої школи в різних країнах.
2. Філософія освіти: погляди на освіту, педагогічні парадигми, місія та цілі вищої освіти.
3. Характеристика освітнього процесу як дидактичної системи
4. Дидактична система, її компоненти: зміст, мета, принципи, закономірності, технології.
5. Навчання як спосіб організації педагогічного процесу. Єдність учіння та викладання.
6. Структура процесу засвоєння: почуттєве пізнання (живе споглядання); сприйняття; розуміння, осмислення, узагальнення; запам'ятовування й відтворення, застосування знань на практиці.
7. Функції навчання.
8. Знання, вміння, навички та компетенції як результат навчання.
9. Закон і закономірність, співвідношення понять.
10. Закономірності зовнішні й внутрішні. Зовнішні: залежність навчання від суспільних процесів і умов, від соціальної й політичної ситуації, рівня культури й ін. Внутрішні: відбиття зв'язків між компонентами процесу навчання.
11. Принципи навчання як способи досягнення педагогічних цілей з урахуванням закономірностей навчального процесу.
12. Принципи навчання: класичні й сучасні.

13. Психологічні особливості студентів: розвиток когнітивних та особистісних якостей, мотивація до навчання, адаптація до освітнього середовища.
14. Психологічні аспекти викладання: взаємодія викладача зі студентами, створення комфортного освітнього середовища.
15. Педагогічні умови реалізації принципів навчання в діяльності викладача ЗВО.
16. Сутність і функції методів навчання. Класифікація методів навчання.
17. Характеристика окремих методів навчання та їх груп.
18. Фактори, що впливають на вибір методів навчання.
19. Основні вимоги до використання методів навчання.
20. Мотивація в освітній діяльності.
21. Засоби навчання: використання технічних засобів, мультимедіа, цифрових ресурсів.
22. Цифровізація освіти: впровадження ІТ в навчальний процес, розвиток онлайн-курсів, електронні освітні ресурси.
23. Види навчання: загальна характеристика.
24. Сутність пояснювально-ілюстративного навчання.
25. Програмоване або комп'ютеризоване навчання. Модульне навчання. Дистанційне навчання.
26. Особливості проблемного навчання.
27. Переваги та недоліки сучасних видів навчання.
28. Критерії та норми знань студентів (обсяг, міцність, оперативність, гнучкість, системність, якість).
29. Характеристика педагогічних технологій.
30. Інформаційно-комунікаційні технології навчання.
31. Технологія проблемного навчання.
32. Кейс-технологія.
33. Технологія особистісно орієнтованого навчання.
34. Дистанційна технологія навчання
35. Інтерактивні методи навчання.
36. Модернізація освітніх програм: оновлення змісту навчання відповідно до вимог сучасного ринку праці
37. Глобалізація вищої освіти: обмін студентами, міжнародні проекти, подвійні дипломи.
38. Інтернаціоналізація навчання. Впровадження іноземних мов в навчальний процес, інтеграція міжнародного досвіду.

3.3. Контрольні питання

1. Понятійний апарат освітнього компонента «Теорія освіти та навчання».
2. Традиційні та інноваційні напрями в системі вищої освіти.
3. Принципи навчання.
4. Види навчання.
5. Інноваційні педагогічні технології.
6. Охарактеризувати одну з технологій навчання. Показати її переваги та недоліки.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): не передбачені навчальним планом.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,

- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

Під час занять заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Організація навчання для осіб з особливими освітніми потребами здійснюється психолого-педагогічний та навчально-реабілітаційний супровід цієї категорії осіб відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному медичному університеті».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

Інклюзивна освіта:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf

Академічна доброчесність:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf